TEISINGUMO TEISMO (didžioji kolegija) SPRENDIMAS

2013 m. gruodžio 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendroji Europos prieglobsčio sistema — Reglamentas (EB) Nr. 343/2003 — Už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymas — Kriterijų, pagal kuriuos nustatoma atsakomybė nagrinėti prieglobsčio prašymą, laikymosi kontrolė — Teisminės kontrolės apimtis“

Byloje C-394/12

dėl *Asylgerichtshof* (Austrija) 2012 m. rugpjūčio 21 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2012 m. rugpjūčio 27 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Shamso Abdullahi

prieš

Bundesasylamt

TEISINGUMO TEISMAS (didžioji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, pirmininko pavaduotojas K. Lenaerts, kolegijų pirmininkai A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, T. von Danwitz, E. Juhász, A. Borg Barthet, C. G. Fernlund ir J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai A. Rosas (pranešėjas), G. Arestis, J. Malenovský, A. Prechal, E. Jarašiūnas, ir C. Vajda,

generalinis advokatas P. Cruz Villalón,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2013 m. gegužės 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— Shamso Abdullahi, atstovaujamos advokatų E. Daigneault ir R. Seidler,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pesendorfer,

— Graikijos vyriausybės, atstovaujamos G. Papagianni, L. Kotroni ir M. Michelogiannaki,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos S. Menez,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* G. Palatiello,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Fehér ir G. Koós bei K. Szíjjártó,

— Jungtinės Karalystės vyriausybės, atstovaujamos J. Beeko, padedamos baristerio S. Lee,

— Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos D. Klingele,

— Europos Komisijos, atstovaujamos W. Bogensberger ir M. Condou-Durande,

susipažinęs su 2013 m. liepos 11 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus (OL L 50, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 109), 10, 16, 18 ir 19 straipsnių išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant ginčą, kilusį tarp Somalio pilietės S. Abdullahi ir *Bundesasylamt* (Federalinė prieglobsčio tarnyba) dėl valstybės narės, atsakingos už S. Abdullahi šiai tarnybai pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo.

Teisinis pagrindas

Ženevos konvencija

3 1951 m. liepos 28 d. Ženevoje pasirašyta Konvencija dėl pabėgėlių statuso [Jungtinių Tautų sutarčių rinkinys Nr. 2545, 1954 m., 189 tomas, p. 150, toliau – Ženevos konvencija) įsigaliojo 1954 m. balandžio 22 d. Ji buvo papildyta 1967 m. sausio 31 d. Protokolu dėl pabėgėlių statuso (toliau – 1967 m. protokolas), kuris įsigaliojo 1967 m. spalio 4 d.

4 Visos valstybės narės yra Ženevos konvencijos ir 1967 m. protokolo susitariančiosios šalys, kaip ir Islandijos Respublika, Lichtenšteino Kunigaikštystė, Norvegijos Karalystė bei Šveicarijos Konfederacija. Europos Sąjunga nėra nei Ženevos konvencijos, nei 1967 m. protokolo susitariančioji šalis, tačiau SESV 78 straipsnyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 18 straipsnyje numatyta, kad teisė į prieglobstį garantuojama, be kita ko, pagal šią konvenciją ir šį protokolą.

Sąjungos teisė

5 Siekdamos įgyvendinti 1989 m. gruodžio 8 ir 9 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime Strasbūre nustatytą tikslą suderinti savo prieglobsčio politikos kryptis, valstybės narės 1990 m. birželio 15 d. Dubline pasirašė konvenciją, nustatančią valstybę, atsakingą už vienoje iš Europos Bendrijų valstybių narių paduotų prieglobsčio prašymų nagrinėjimą (OL C 254, 1997, p. 1, toliau – Dublino konvencija). Ši konvencija įsigaliojo 1997 m. rugsėjo 1 d. dvylikai ją pasirašiusiųjų šalių, 1997 m. spalio 1 d. – Austrijos Respublikai ir Švedijos Karalystei, o 1998 m. sausio 1 d. – Suomijos Respublikai.

6 1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tamperės Europos Vadovų Tarybos išvadose numatyta, be kita ko, sukurti bendrąją Europos prieglobsčio sistemą.

7 1997 m. spalio 2 d. Amsterdamo sutartimi EB sutartis buvo papildyta 63 straipsniu, pagal kurį Europos bendrijai suteikta kompetencija priimti Tamperės Europos Vadovų Tarybos rekomenduotas priemones. Priėmus šią nuostatą, bendradarbiaujant valstybėms narėms, išskyrus Danijos Karalystę, tapo įmanoma, be kita ko, Dublino konvenciją pakeisti Reglamentu Nr. 343/2003, kuris įsigaliojo 2003 m. kovo 17 d.

8 Taip pat remiantis šiuo teisiniu pagrindu buvo priimtos įvairios direktyvos, tarp jų:

— 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų (OL L 304, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 96); ji buvo panaikinta ir pakeista 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo statuso pabėgėliams arba papildomą apsaugą galintiems gauti asmenims ir suteikiamos apsaugos pobūdžio reikalavimų (OL L 337, p. 9), ir

— 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, p. 13); ši direktyva buvo panaikinta ir pakeista 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/32/ES dėl tarptautinės apsaugos suteikimo ir panaikinimo bendros tvarkos (OL L 180, p. 60).

Reglamentas Nr. 343/2003

9 Reglamento Nr. 343/2003 3 ir 4 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„(3) Tamperėje įvykusio posėdžio išvadose taip pat konstatuojama, kad šiai sistemai artimiausiu metu turėtų būti priskirtas aiškus ir veiksmingas valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo būdas.

(4) Toks būdas ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais. Jis pirmiausia turėtų padėti greitai nustatyti atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti pabėgėlio statuso nustatymo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti prieglobsčio prašymus.“

10 Remiantis Reglamento Nr. 343/2003 1 straipsniu, šis reglamentas nustato valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus.

11 Šio reglamento 3 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės nagrinėja kiekvieno trečiosios šalies piliečio, bet kurios iš jų pasienyje ar jų teritorijose prašančio prieglobsčio, prašymą. Prašymą nagrinėja viena valstybė narė, būtent ta, kuri yra atsakinga pagal III skyriuje nustatytus kriterijus.“

12 Tam, kad būtų galima nustatyti „valstybę narę <...>, kuri yra atsakinga“, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 1 dalį, šio reglamento III skyriaus „Kriterijų hierarchija“ 6–14 straipsniuose įtvirtinti objektyvūs hierarchijos tvarka išdėstyti kriterijai, susiję su nelydimais nepilnamečiais, šeimos neišskyrimu, buvimo dokumento ar vizos išdavimu, neteisėtu atvykimu į valstybės narės teritoriją ar buvimu joje, teisėtu atvykimu į valstybę narę ir oro uosto tarptautinio tranzito zonoje pateiktais prašymais.

13 Šio reglamento 10 straipsnis suformuluotas taip:

„1. Kai remiantis tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, apibūdintais 18 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose, įskaitant [2000 m. gruodžio 11 d. Tarybos reglamento] (EB) Nr. 2725/2000 [dėl „Eurodac“ sistemos sukūrimo pirštų atspaudams lyginti siekiant veiksmingai taikyti Dublino konvenciją (OL L 316, p. 1)] III skyriuje nurodytus duomenis, nustatoma, kad prieglobsčio prašytojas neteisėtai kirto valstybės narės sieną, sausuma, jūra ar oru atvykdamas iš trečiosios šalies, už prieglobsčio tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, į kurią jis taip atvyko. Šios atsakomybės nelieka praėjus 12 mėnesių nuo tokio neteisėto sienos kirtimo dienos.

2. Kai valstybė narė negali ar nebegali būti laikoma atsakinga pagal šio straipsnio 1 dalį, ir kai, remiantis 18 straipsnio 3 dalyje nurodytuose dviejuose sąrašuose apibūdintais tiesioginiais ar netiesioginiais įrodymais, nustatoma, kad prieglobsčio prašytojas, – kuris į valstybių narių teritorijas atvyko neteisėtai arba kurio atvykimo aplinkybės negali būti nustatytos, – prašymo pateikimo metu yra iki tol ne mažiau kaip penkis mėnesius be pertraukos gyvenęs kurioje nors valstybėje narėje, ta valstybė narė ir yra atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą.

Jei prašytojas ne trumpiau kaip po penkis mėnesius yra gyvenęs keliose valstybėse narėse, už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą yra atsakinga ta valstybė narė, kurioje jis gyveno paskiausiai.“

14 To paties reglamento 13 straipsnyje numatyta, kad jei remiantis šiame reglamente hierarchine tvarka išvardytais kriterijais negalima nustatyti jokios už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės, už jo nagrinėjimą yra atsakinga pirmoji valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas.

15 Pagal Reglamento Nr. 343/2003 16 straipsnį:

„1. Valstybė narė, pagal šiame reglamente nustatytus kriterijus atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, įpareigojama:

a) 17–19 straipsniuose nustatytomis sąlygomis perimti savo žinion prašytoją, prieglobsčio prašymą pateikusį kitoje valstybėje narėje;

b) išnagrinėti prieglobsčio prašymą;

<...>

2. Jei valstybė narė prašytojui išduoda buvimo dokumentą, tai valstybei narei pereina šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos.

3. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos pareigos nebetaikomos, jei atitinkamas trečiosios šalies pilietis ne trumpiau kaip tris mėnesius yra išvykęs iš valstybės narės teritorijos, išskyrus atvejus, kai tas trečiosios šalies pilietis turi atsakingos valstybės narės išduotą galiojantį buvimo dokumentą.

<...>“

16 Remiantis šio reglamento 17 straipsniu, valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas ir kuri mano, kad už to prašymo nagrinėjimą yra atsakinga kita valstybė narė, gali kuo skubiau ir jokiu būdu ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo to prašymo pateikimo dienos kreiptis į tą kitą valstybę narę, kad ši perimtų prašytoją savo žinion.

17 Reglamento 18 straipsnyje įtvirtinta:

„1. Prašoma valstybė narė atlieka reikalingus patikrinimus ir sprendimą dėl prašymo perimti prieglobsčio prašytoją savo žinion pateikia per du mėnesius nuo prašymo gavimo dienos.

2. Atliekant šiame reglamente nustatytą valstybės narės, atsakingos už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo procedūrą naudojami tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementai [tiesioginiai ir netiesioginiai įrodymai].

3. 27 straipsnio 2 dalyje nurodyta tvarka sudaromi ir periodiškai peržiūrimi du sąrašai, pagal šiuos kriterijus nurodantys tiesioginių ir netiesioginių įrodymų elementus [tiesioginius ir netiesioginius įrodymus]:

a) Tiesioginiai įrodymai:

i) tai oficialūs įrodymai, lemiantys atsakomybę pagal šį reglamentą, kol jie neatmetami tiesioginiais įrodymais įrodžius priešingą dalyką;

ii) valstybės narės 27 straipsnyje numatytam komitetui pateikia įvairių rūšių administracinių dokumentų pavyzdžius pagal oficialių įrodymų sąraše nustatytą tipologiją.

b) Netiesioginiai įrodymai:

i) tai orientacinio pobūdžio elementai, kurie, nors ir [gali būti atmesti] atmestini, tam tikrais atvejais pagal jiems priskiriamą įrodomąją vertę gali būti pakankami;

ii) jų įrodomoji vertė nustatant atsakomybę už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą yra nustatoma kiekvienu konkrečiu atveju.

4. Įrodymų neturėtų būti reikalaujama daugiau negu reikia, kad būtų tinkamai taikomas šis reglamentas.

5. Nesant jokių oficialių įrodymų, prašoma valstybė narė savo atsakomybę pripažįsta, jei netiesioginiai įrodymai yra suderinami, patikrinami ir pakankamai išsamūs, kad tiktų atsakomybei nustatyti.

<...>

7. Tai, kad sprendimas nepriimamas per šio straipsnio 1 dalyje nustatytą dviejų mėnesių laikotarpį ir per šio straipsnio 6 dalyje minėtą vieno mėnesio laikotarpį, prilygsta prašymo priėmimui ir reiškia pareigą perimti asmenį savo žinion, taip pat ir pasirūpinti atitinkamais susitarimais dėl atvykimo.“

18 Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 1–4 dalys išdėstytos taip:

„1. Jei prašoma valstybė narė sutinka, kad ji turėtų perimti prašytoją savo žinion, ta valstybė narė, kurioje yra pateiktas prieglobsčio prašymas, praneša prašytojui apie sprendimą nenagrinėti prašymo ir pareigą perduoti prašytoją atsakingai valstybei narei.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtame sprendime išdėstomi motyvai, kuriais jis yra grindžiamas. Jame taip pat nurodomas perdavimo vykdymo terminas ir prireikus pateikiama informacija apie tai, kur ir kada prašytojas turėtų atvykti, jei jis į atsakingą valstybę narę keliauja savarankiškai. Šis sprendimas gali būti apskundžiamas ar peržiūrimas. Šio sprendimo apskundimas ar peržiūrėjimas nesustabdo perdavimo vykdymo, nebent tam tikrais atvejais teismai arba kompetentingos institucijos nusprendžia kitaip, jei tai daryti leidžia nacionalinės teisės aktai.

3. Prašytojas iš valstybės narės, kurioje buvo pateiktas prieglobsčio prašymas, atsakingai valstybei narei perduodamas pagal pirmosios valstybės narės nacionalinės teisės aktus, atitinkamoms valstybėms narėms pasikonsultavus, kiek praktiškai įmanoma greičiau, bet ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo prašymo perimti prašytoją savo žinion gavimo arba nuo sprendimo dėl skundo ar peržiūrėjimo priėmimo, jei sprendimo vykdymas buvo sustabdytas.

<...>

4. Tais atvejais, kai perdavimas per šešių mėnesių laikotarpį neįvyksta, atsakomybė tenka valstybei narei, kurioje buvo pateiktas prieglobsčio prašymas. Šis terminas gali būti pratęstas ne ilgiau kaip iki vienerių metų, jei perdavimas negalėjo įvykti dėl prieglobsčio prašytojo įkalinimo, arba ne ilgiau kaip iki aštuoniolikos mėnesių, jei prieglobsčio prašytojas slapstosi.“

19 Reglamentas Nr. 343/2003 buvo panaikintas ir pakeistas 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai (nauja redakcija) (OL L 180, p. 31).

Reglamentas (EB) Nr. 1560/2003

20 Pagal 2003 m. rugsėjo 2 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1560/2003, nustatančio išsamias Reglamento Nr. 343/2003 taikymo taisykles (OL L 222, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 200), 3 straipsnį „Prašymų dėl perėmimo svarstymas“:

„1. Teisiniai ir faktiniai įrodymai nurodyti prašyme turi būti išnagrinėti remiantis Reglamento (EB) Nr. 343/2003 nuostatomis ir šio reglamento II priede nurodytais tiesioginių ir netiesioginių įrodymų sąrašais.

2. Nepriklausomai nuo to, kokiais Reglamento (EB) Nr. 343/2003 kriterijais ir nuostatomis remiamasi, valstybė narė, į kurią kreipiamasi, per laikotarpį, nustatytą šio reglamento 18 straipsnio 1 ir 6 dalyse, remdamasi visa turima tiesiogine ir netiesiogine informacija išsamiai ir objektyviai ištiria, ar ji laikoma atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Jei prašomai valstybei narei atlikus tyrimą paaiškėja, kad ji atsakinga bent pagal vieną šio reglamento kriterijų, ji turi patvirtinti perėmimą.“

21 Reglamento Nr. 1560/2003 4 straipsnyje „Prašymų dėl atsiėmimo svarstymas“ nustatyta:

„Jei prašymas dėl atsiėmimo remiasi [pagrįstas] medžiaga, pateikta *Eurodac* Centrinio padalinio ir patikrinta prašančiosios valstybės narės Reglamento (EB) Nr. 2725/2000 4 straipsnio 6 dalyje nustatyta tvarka, prašoma valstybė narė patvirtina prisiimanti atsakomybę, išskyrus atvejus, kai tyrimų išvados parodo, kad jos įsipareigojimai nustojo galios pagal Reglamento (EB) Nr. 343/2003 4 straipsnio 5 dalies antrą pastraipą arba 16 straipsnio 2, 3 arba 4 dalis. Faktu, kad įsipareigojimai nustojo galios pagal šias nuostatas, gali būti pasiremta tik esant daiktiniams įrodymams arba pagrįstiems ir galintiems būti patikrintiems prieglobsčio prašytojo pareiškimais.“

22 Šio reglamento 5 straipsnyje „Neigiamas atsakymas“ numatyta:

„1. Jei, atlikus patikrinimą, prašomos valstybės narės nuomone pateiktų įrodymų nepakanka jos atsakomybei prisiimti, prašančiajai valstybei narei siunčiamame neigiamame atsakyme turi būti išsamiai išvardytos tokio atsisakymo priežastys.

2. Jei prašančios valstybės narės nuomone toks atsisakymas paremtas neteisingu įvertinimu arba jei ji gali pateikti papildomų įrodymų, ji gali prašyti pakartotinai nagrinėti jos prašymą. Tai turi būti atlikta ne vėliau kaip per tris savaites gavus neigiamą atsakymą. Prašoma valstybė narė turi stengtis atsakyti per dvi savaites. Bet kokiu atveju, ši papildoma procedūra neturi viršyti laiko ribų [terminų], nustatytų Reglamento (EB) Nr. 343/2003 18 straipsnio 1 [ir 6] dalyse ir 20 straipsnio 1 dalies b punkte."

23 Remiantis to paties reglamento 14 straipsniu „Taikinimas":

„1. Jei valstybės narės ilgai nesutaria dėl perdavimo įgyvendinimo arba giminaičių sujungimo būtinybės, remiantis Reglamento (EB) Nr. 343/2003 15 straipsniu, ar dėl valstybės narės, kurioje susiję asmenys turėtų būti sujungti, jos gali pasinaudoti taikinimo procedūra, numatyta šio straipsnio 2 dalyje.

2. Taikinimo procedūra pradedama, kai viena iš besiginčijančių valstybių narių kreipiasi su prašymu į Reglamento (EB) Nr. 343/2003 27 straipsniu įkurto komiteto pirmininką. Nutarusios pasinaudoti taikinimo procedūra, susijusios valstybės narės įsipareigoja kiek tik galima laikytis pasiūlyto sprendimo.

Komiteto pirmininkas paskiria tris komiteto narius, atstovaujančius trims nesusijusioms su nagrinėjamu dalyku valstybėms narėms. Jie priima visų šalių argumentus raštu arba žodžiu ir apsvarstę klausimą, ne vėliau kaip per vieną mėnesį, jei būtina, po balsavimo pasiūlo sprendimą.

Diskusijai pirmininkauja komiteto pirmininkas arba jo pavaduotojas. Jis gali išdėstyti savo nuomonę, tačiau balsuoti negali.

Sprendimas yra galutinis ir neapskundžiamas, nesvarbu, ar besiginčijančios šalys jį priima, ar atmeta."

24 Šis 14 straipsnis buvo panaikintas Reglamentu Nr. 604/2013, bet jo nuostatos perkeltos į šio reglamento 37 straipsnį.

Direktyva 2005/85

25 Direktyvos 2005/85 29 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Ši direktyva nenagrinėja tvarkos, kurią reglamentuoja [Reglamentas Nr. 343/2003]."

Austrijos teisė

26 Pagal Federalinio įstatymo dėl prieglobsčio suteikimo (2005 m. Prieglobsčio įstatymas) (*Bundesgesetz über die Gewährung von Asyl* (*Asylgesetz 2005*), *BGBl.* I, 100/2005) 18 straipsnio 1 dalį:

„*Bundesasylamt* ir *Asylgerichtshof* (Prieglobsčio bylų teismas) privalo *ex officio* per visus procedūros etapus užtikrinti, kad būtų pateikta visa informacija, reikalinga sprendimui priimti, arba papildyta informacija, susijusi su aplinkybėmis, kurios nurodytos prašymui pagrįsti, kad būtų nustatyti ir papildyti pateikti įrodymai ir apskritai pateikta visa informacija, kuri, kaip manoma, būtina prašymui pagrįsti. Taip pat įrodymų prireikus gali būti reikalaujama *ex officio*."

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

27 S. Abdullahi yra 22 m. amžiaus Somalio pilietė. 2011 m. balandžio mėn. ji lėktuvu atskrido į Siriją, vėliau tų pačių metų liepos mėn. kirto Turkiją ir galiausiai laivu neteisėtai atvyko į Graikiją. S. Abdullahi Graikijos vyriausybei prieglobsčio prašymo nepateikė. Tuomet, padedama vedlių, ji kartu

su kitais asmenimis per buvusios Jugoslavijos Respubliką Makedoniją, Serbiją ir Vengriją atvyko į Austriją. Visų šių šalių sienos kirstos neteisėtai. Austrijoje, netoli Vengrijos sienos, S. Abdullahi sulaikė policijos pareigūnai, kurie, apklausę ir kitus sulaikytuosius, nustatė, kokiu keliu ji atvyko.

28 2011 m. rugpjūčio 29 d. Austrijoje S. Abdullahi kompetentingai institucijai, *Bundesasylamt* (Federalinė prieglobsčio tarnyba), pateikė tarptautinės apsaugos prašymą. 2011 m. rugsėjo 7 d. *Bundesasylamt* pagal Reglamento 343/2003 10 straipsnio 1 dalį kreipėsi į Vengriją su prašymu perimti savo žinion; 2011 m. rugsėjo 29 d. raštu ši sutiko tai padaryti. Motyvuodama šį sprendimą Vengrija nurodė, kad, atsižvelgiant į Austrijos Respublikos perduotą S. Abdullahi pateiktą informaciją ir turimus bendrus duomenis apie nelegalių migrantų kelionių maršrutus, yra pakankamai įrodymų, kad pareiškėja į Vengriją neteisėtai atvyko iš Serbijos ir tuomet iš nuvyko tiesiai į Austriją.

29 2011 m. rugsėjo 30 d. sprendimu *Bundesasylamt* atmetė S. Abdullahi pateiktą prieglobsčio Austrijoje prašymą kaip nepriimtiną ir nusprendė ją perduoti Vengrijai.

30 S. Abdullahi šį sprendimą apskundė ir 2011 m. gruodžio 5 d. sprendimu *Asylgerichtshof* patenkino skundą dėl procedūros pažeidimų. Skunde iš tiesų buvo kritikuojama Vengrijoje esanti situacija prieglobsčio srityje, atsižvelgiant į 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 3 straipsnį, kuriuo draudžiami kankinimai, taip pat nežmoniškas ir žeminantis elgesys, ir tai, kad vertindama padėtį Vengrijoje *Bundesasylamt* rėmėsi daugiausia nebeaktualiais šaltiniais.

31 *Asylgerichtshof* priėmus šį sprendimą, *Bundesasylamt* tęsė administracinę procedūrą ir 2012 m. sausio 26 d. sprendimu vėl atmetė prieglobsčio prašymą kaip nepriimtiną, kartu nurodė S. Abdullahi perduoti Vengrijai. Grįsdama savo sprendimą, *Bundesasylamt* pasirėmė atnaujinta su Vengrija susijusia informacija ir, be kita ko, padarė išvadą, kad dėl perdavimo šiai valstybei S. Abdullahi teisės, grindžiamos EŽTK 3 straipsniu, nebus pažeistos.

32 Dėl šio sprendimo 2012 m. vasario 13 d. vėl buvo pateiktas naujas skundas *Asylgerichtshof*, kuriame S. Abdullahi pirmą kartą nurodė, kad už jos pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė iš tiesų yra Graikijos Respublika, o ne Vengrija. Tačiau kadangi, jos teigimu, Graikijoje kai kuriais aspektais žmogaus teisės negerbiamos, jos pateiktą prieglobsčio prašymą turi nagrinėti Austrijos institucijos.

33 Šios institucijos nesikonsultavo su Graikijos Respublika, taip pat šiai valstybei narei nepateikė prašymo perimti savo žinion.

34 2012 m. vasario 14 d. sprendimu *Asylgerichtshof* atmetė šį skundą kaip nepagrįstą ir nurodė, kad pagal Reglamento Nr. 343/2003 10 straipsnio 1 dalį už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė yra Vengrija.

35 S. Abdullahi kreipėsi į *Verfassungsgerichtshof* (Konstitucinį teismą) ir iš esmės pakartojo argumentą, kad už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė yra ne Vengrija, bet Graikijos Respublika. 2012 m. birželio 27 d. sprendimu (U 350/12-12) *Verfassungsgerichtshof* panaikino minėtą 2012 m. vasario 14 d. *Asylgerichtshof* sprendimą. Šio sprendimo motyvuose pateikta nuoroda į tą pačią dieną priimtą kitą sprendimą byloje, kurios aplinkybės panašios (Sprendimas U 330/12-12). Pastarajame sprendime *Verfassungsgerichtshof* pripažino, kad argumentas, kuriuo pagrįstas *Asylgerichtshof* sprendimas patvirtinti nurodymą perduoti S. Abdullahi Vengrijai, t. y. kad pagal Reglamento Nr. 343/2003 10 straipsnio 1 dalį atsiradusi atsakomybė (šiuo atveju – Graikijos Respublikos) išnyksta, jeigu asmuo, net visai trumpai, buvo išvykęs į trečiąją šalį (šiuo atveju – buvusią Jugoslavijos Respubliką Makedoniją ir Serbiją), yra „abejotinas“. *Verfassungsgerichtshof* teigimu, nors *Asylgerichtshof* savo sprendimą, kad atsakinga valstybė narė yra Vengrija, pagrindė Austrijos ir Vokietijos teisine doktrina dėl Reglamento Nr. 343/2003, Austrijoje yra ir priešingų nuomonių. Dėl aplinkybės, kad S. Abdullahi tęsė savo kelionę į trečiąją šalį, Graikijos Respublikos pareiga perimti savo žinion pagal Reglamento

Nr. 2003/343 16 straipsnio 3 dalį galėjo išnykti tik tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo būtų išvykęs iš valstybių narių teritorijos ne trumpesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui. Beje, nuoroda į 2011 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimą *N.S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10, Rink. P. I-13905) yra nereikšminga, nes faktinės aplinkybės toje byloje nėra panašios į nagrinėjamas pagrindinėje byloje.

36 Manydamas, kad dėl šio klausimo reikia kreiptis į Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą, *Verfassungsgerichtshof* panaikino *Asylgerichtshof* sprendimą motyvuodamas tuo, kad pastarasis teismas pažeidė S. Abdullahi teisę į bylos nagrinėjimą įstatymu numatytame teisme (vadinamasis „įstatymu įsteigto teismo“ principas).

37 Šis 2012 m. birželio 27 d. *Verfassungsgerichtshof* priimtas sprendimas 2012 m. liepos 10 d. buvo įteiktas *Asylgerichtshof*. Nuo tada, byla vis dar nagrinėjama *Asylgerichtshof*.

38 *Verfassungsgerichtshof* suabejojus, kokią svarbą reikia teikti aplinkybei, kad valstybė narė prisiima atsakomybę, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui pirmiausia ir kyla klausimas dėl šios aplinkybės. Jis pabrėžia, kad su atsakinga valstybe nare susijusi kontrolė reiškia pareigą atlikti itin išsamų nagrinėjimą, o tai nesuderinama su reikalavimu greitai nustatyti kompetentingą valstybę narę. Be to, nors Reglamente Nr. 2003/343 numatyta prieglobsčio prašytojo teisė ginčyti savo perdavimą, šiuo reglamentu neįtvirtinta teisė į prieglobsčio procedūrą tam tikroje pareiškėjo pasirinktoje valstybėje narėje. Pagal minėtu reglamentu nustatytą tvarką tik valstybės narės gali tarpusavyje remtis subjektyviomis teisėmis – kurias galima ginčyti – kiek tai susiję su atsakomybės kriterijų laikymusi. *Asylgerichtshof* taip pat pažymi, kad gali būti, jog vienos valstybės narės teismo sprendimas, kuriame nurodyta, kad kompetentinga yra kita valstybė, praktiškai nebegalėtų būti įgyvendintas tos kitos valstybės narės atžvilgiu dėl to, kad pasibaigę minėtame reglamente nustatyti terminai.

39 Antra, *Asylgerichtshof* kyla klausimas dėl galimos Graikijos Respublikos atsakomybės, jeigu į Vengrijos sutikimą perimti savo žinion nereikėtų atsižvelgti. Remdamasis 2012 m. gegužės 3 d. Sprendimo *Kastrati ir kt.* (C-620/10) 44 ir 45 punktais, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas padarė išvadą, kad Reglamento Nr. 2003/343 16 straipsnio 3 dalis, pagal kurią atsakingos valstybės narės pareigos nustoja galioti, jei atitinkamas prieglobsčio prašytojas ne trumpiau kaip tris mėnesius yra išvykęs iš valstybės narės teritorijos, nėra taikoma, jeigu prieglobsčio prašymas dar nepateiktas. Be to, jis pažymi, kad ši nuostata priskirtina prie šio reglamento procedūrinių nuostatų, o ne prie minėto reglamento III skyriaus, kuriame įtvirtintos materialinės kompetencijos kriterijai. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas taip pat nurodo, kad Reglamento Nr. 343/2003 16 straipsnio 3 dalis paminėta tik Reglamento Nr. 1560/2003 4 straipsnyje, reglamentuojančiame prašymus dėl atsiėmimo, bet ne 3 straipsnyje, susijusiame su prašymais dėl perėmimo. Galiausiai šis teismas pabrėžia, kad prireikus tikrinti prieglobsčio prašytojo kelionės maršrutą ir jo atvykimo bei išvykimo į Sąjungos teritoriją datas, tai gali užtrukti, dėl to galėtų kilti opių klausimų dėl įrodymų, o procedūros terminai ir prieglobsčio prašytojo netikrumo laikotarpis taptų ilgesni.

40 Trečia, jei pagrindinėje byloje reikėtų daryti išvadą, kad kompetentinga valstybė yra Graikijos Respublika, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad jeigu perduoti Graikijos Respublikai nebūtų įmanoma dėl šios valstybės prieglobsčio sistemos struktūrinių trūkumų, tai prieglobsčio prašytojams suteiktų galimybę pasirinkti paskirties valstybę narę, kuri būtų materialiniu atžvilgiu atsakinga įgyvendinti prieglobsčio procedūrą, tačiau tai prieštarautų Reglamento Nr. 343/2003 tikslams. Jam kyla klausimas, ar, atsižvelgus į šiuos svarstymus, Graikijos Respublika galėtų būti atmesta iškart, t. y. kai tik nustatoma atsakinga valstybė narė. Kita galimybė būtų atsižvelgti į Vengriją nagrinėjant „kurį kitą kriterijų“, kaip tai nurodyta minėto Sprendimo *N. S. ir kt.* 96 punkte, tačiau tai irgi kelia abejonių.

41 Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, *Asylgerichtshof* nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus::

„1. Ar Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnis, siejamas su [18 straipsniu], aiškintinas taip, kad pagal šias nuostatas valstybei narei sutikus ji tampa valstybe nare, atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, kaip tai suprantama pagal Reglamento 343/2003 16 straipsnio 1 dalies sakinio pradžią, ar, priešingai, jei nagrinėdama skundą pagal Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalį nacionalinė peržiūros instancija, neatsižvelgdama į šį sutikimą, padaro išvadą, kad pagal Reglamento Nr. 343/2003 III skyrių atsakinga valstybė narė yra kita valstybė (net jei šiai valstybei nebuvo pateiktas prašymas perimti arba ji nepareiškia sutikimo), pagal Sąjungos teisę ji turi pripažinti privaloma šios kitos valstybės narės atsakomybę vykdyti procedūrą, per kurią turi būti priimtas sprendimas dėl skundo? Ar šiuo atžvilgiu egzistuoja kiekvieno prieglobsčio prašytojo subjektyvios teisės į tai, kad jo prieglobsčio prašymą nagrinėtų tam tikra pagal atsakomybės kriterijus atsakinga valstybė narė?

2. Ar Reglamento Nr. 343/2003 10 straipsnio 1 dalis aiškintina taip, kad valstybė narė, į kurią pirmiausia buvo neteisėtai atvykta („pirmoji valstybė narė“), esant toliau nurodytai situacijai turi pripažinti savo atsakomybę nagrinėti trečiosios šalies piliečio pateiktą prieglobsčio prašymą. Trečiosios šalies pilietis neteisėtai iš trečiosios šalies atvyksta į tam tikrą pirmąją valstybę narę. Čia jis prieglobsčio prašymo nepateikia. Tuomet jis išvyksta į trečiąją šalį. Praėjus mažiau nei trims mėnesiams jis iš trečiosios šalies neteisėtai atvyksta į kitą ES valstybę narę („antroji valstybė narė“). Iš šios antrosios valstybės narės jis tuojau pat išvyksta toliau į trečiąją valstybę narę ir joje pateikia pirmąjį prieglobsčio prašymą. Tuo metu nuo neteisėto atvykimo į pirmąją valstybę narę yra praėję mažiau nei 12 mėnesių.

3. Ar, neatsižvelgiant į tai, kaip bus atsakyta į antrąjį klausimą, jeigu jame nurodyta „pirmoji valstybė narė“ yra valstybė narė, kurios prieglobsčio sistema turi nustatytų sisteminių trūkumų, analogiškų aprašytiesiems 2011 m. sausio 21 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendime *M.S.S. prieš Belgiją ir Graikiją* (skundas Nr. 30696/09), reikalingas kitoks pirmiausia atsakingos valstybės narės, kaip tai suprantama pagal Reglamentą Nr. 343/2003, vertinimas, neatsižvelgiant į 2011 m. gruodžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimą *N. S. ir kt.* (C-411/10 ir C-493/10)? Ar gali būti remiamasi visų pirma tuo, kad gyvenimas tokioje valstybėje narėje *a priori* negali būti valstybės narės atsakomybę pagrindžianti aplinkybė, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 343/2003 10 straipsnį?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

42 Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad valstybės narės įpareigojamos numatyti, kad, nagrinėjant pagal šio reglamento 19 straipsnio 1 dalį pateiktą skundą dėl sprendimo perduoti, prieglobsčio prašytojas turi teisę prašyti atlikti atsakingos valstybės narės nustatymo kontrolę, remdamasis tuo, kad buvo neteisingai taikyti minėto reglamento III skyriuje įtvirtinti kriterijai.

Teisingumo Teismui pateiktos pastabos

43 S. Abdullahi ir Europos Komisija tvirtina, kad skundą nagrinėjanti institucija turi patikrinti, ar laikytasi atsakomybės nustatymo kriterijų. Jos remiasi Reglamento Nr. 343/2003 4 konstatuojamąja dalimi, pagal kurią už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo būdas „ir valstybėms narėms, ir atitinkamiems asmenims turėtų būti grindžiamas objektyviais bei teisingais kriterijais“.

44 S. Abdullahi teigimu, Reglamente Nr. 343/2003 įtvirtinus objektyvius atsakingos valstybės narės nustatymo kriterijus, iš to atsiranda prieglobsčio prašytojų subjektyvios teisės ir jie gali prašyti, kad būtų patikrinta, ar šie kriterijai, įskaitant faktines sąlygas, dėl kurių išnyksta tokia atsakomybė, taikyti teisėtai. Toks aiškinimas atitinka Chartijos 47 straipsnį. Be to, Reglamente Nr. 343/2003 nenumatyta, kad tokia teisėtumo kontrolė turėtų būti ribota, ir yra tik tikrinama, pavyzdžiui, ar nebuvo savivaliavimo.

45 Remdamasi ir Chartijos 47 straipsniu Komisija teigia, kad Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalyje numatytas skundo veiksmingo nagrinėjimo principas reiškia, kad prieglobsčio prašytojas gali kreiptis dėl to, kad būtų atlikta jo perdavimo atitinkamai valstybei narei teisėtumo kontrolė, o tai reiškia, kad taip pat reikėtų patikrinti, ar laikytasi Reglamente Nr. 343/2003 numatytų kriterijų hierarchijos ar terminų. Be to, prieglobsčio prašytojas gali išdėstyti motyvus, kurie jį verčia manyti, kad valstybėje, į kurią jis bus perduotas, galėtų patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį. Jei skundą nagrinėjanti institucija padarytų išvadą, kad skundžiamas sprendimas yra neteisėtas, ji turėtų jį pakeisti arba panaikinti ir pati nurodyti, kurią valstybę narę laiko atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Valstybė narė, kuriai buvo pateiktas prieglobsčio prašymas, turėtų tada iš naujo pradėti Reglamento Nr. 343/2003 17–19 straipsniuose numatytą procedūrą.

46 Tačiau Graikijos, Vengrijos, Jungtinės Karalystės ir Šveicarijos vyriausybės mano, kad pagal Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 1 dalį galima pateikti skundą tik dėl sprendimo nenagrinėti prašymo ir dėl pareigos perduoti. Šį skundą galima pagrįsti tik konkrečių teisių pažeidimu, kaip antai pagrindinių teisių valstybėje narėje, į kurią turi būti perduodama, pažeidimu arba pažeista šeimos neišskyrimo apsauga. Graikijos, Vengrijos bei Jungtinės Karalystės vyriausybės nurodo, kad nustatinėjant atsakingą valstybę narę ar konsultuojantis su kita valstybe nare atsiranda vėlavimų, o Reglamente Nr. 343/2003 pabrėžiama, kad prieglobsčio prašymai turi būti išnagrinėti greitai. Tokios paieškos nepagrįstos, nes valstybei narei sutikus, Reglamento Nr. 343/2003 tikslas, t. y. nustatyti už prieglobsčio prašymą atsakingą valstybę, būtų pasiektas.

Teisingumo Teismo atsakymas

47 Klausimas susijęs su Reglamento Nr. 343/2003 išaiškinimu ir su teisėmis, prieglobsčio prašytojų turimomis pagal šį reglamentą, kuris yra vienas iš Europos Sąjungos priimtos bendrosios Europos prieglobsčio sistemos elementų.

48 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pagal SESV 288 straipsnio antrą pastraipą reglamentas taikomas visuotinai, jis privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse. Todėl dėl savo pobūdžio ir vietos Sąjungos teisės šaltinių sistemoje jis gali privatiems asmenims suteikti teises, kurias nacionaliniai teismai privalo ginti (1973 m. spalio 10 d. Sprendimo *Variola*, 34/73, Rink. p. 981, 8 punktas; 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Muñoz ir Superior Fruiticola*, C-253/00, Rink. p. I-7289, 27 punktas ir 2011 m. liepos 14 d. Sprendimo *Bureau national interprofessionnel du Cognac*, C-4/10 ir C-27/10, Rink. p. I-6131, 40 punktas).

49 Reikia patikrinti, kiek Reglamento Nr. 343/2003 III skyriaus nuostatos realiai suteikia prieglobsčio prašytojams teisių, kurias nacionaliniai teismai privalo ginti.

50 Pirmiausia reikia nurodyti, kad tik pagal Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalį numatyta teisė apskųsti. Šioje nuostatoje įtvirtinta galimybė prieglobsčio prašytojui apskųsti ar prašyti peržiūrėti sprendimą nenagrinėti prašymo ir perduoti prašytoją atsakingai valstybei narei. Be to, Direktyvos 2005/85, kurios V skyriuje apibūdintos apeliacinės procedūros, susijusios su prieglobsčio prašymų nagrinėjimu, 29 konstatuojamojoje dalyje numatyta, kad ši direktyva netaikoma procedūroms, kurios reglamentuojamos Reglamente Nr. 343/2003.

51 Kalbant apie Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalyje numatytos teisės apskųsti apimtį, nurodytina, kad šį reglamentą reikia aiškinti atsižvelgiant ne tik į jame esančių nuostatų tekstą, bet ir į jo bendrą struktūrą, tikslus ir priėmimo aplinkybes, ypač jo pakeitimus, atsižvelgiant į sistemą, kurios dalis jis yra.

52 Šiuo klausimu, pirma, reikia priminti, kad bendroji Europos prieglobsčio sistema buvo sukurta tokiomis aplinkybėmis, kurios leidžia daryti prielaidą, jog visos joje dalyvaujančios valstybės – ir valstybės narės, ir trečiosios šalys – gerbia pagrindines teises, įskaitant Ženevos konvencija, 1967 m. protokolu ir EŽTK grindžiamas teises, ir kad valstybės narės šiuo atžvilgiu gali pasitikėti viena kita (minėto Sprendimo *N. S. ir kt.* 78 punktas).

53 Būtent dėl šio tarpusavio pasitikėjimo principo Sąjungos teisės aktų leidėjas priėmė Reglamentą Nr. 343/2003, siekdamas racionalizuoti prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir išvengti perkrauti sistemą, o taip gali atsitikti įpareigojus valstybių valdžios institucijas nagrinėti to paties prašytojo pateiktus daugkartinius prašymus, padidinti teisinį saugumą, kiek tai susiję su už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymu, ir taip išvengti *forum shopping,* visomis šiomis priemonėmis iš esmės siekdamas paspartinti prašymų nagrinėjimą atsižvelgiant tiek į prieglobsčio prašytojų, tiek į dalyvaujančių šalių interesus (minėto Sprendimo *N. S. ir kt.* 79 punktas).

54 Antra, dauguma prieglobsčio prašymams taikytinų taisyklių buvo suderintos Sąjungos lygmeniu, be kita ko, paskutinį kartą direktyvomis 2011/95 ir 2013/32.

55 Remiantis tuo darytina išvada, kad prieglobsčio prašytojo prašymas dažniausiai bus nagrinėjamas pagal tas pačias taisykles, nesvarbu, kuri valstybė narė yra atsakinga už šio prašymo nagrinėjimą pagal Reglamentą Nr. 343/2003.

56 Be to, iš reglamentų Nr. 343/2003 ir Nr. 1560/2003 tam tikrų nuostatų matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė nustatyti, kiek tai susiję su už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymu, organizacines taisykles, reglamentuojančias valstybių narių tarpusavio santykius, kaip tai yra Dublino konvencijos atveju (pagal analogiją žr. 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *Unanimes ir kt.* C-671/11–C-676/11, 28 punktą ir 2013 m. birželio 13 d. Sprendimo *Syndicat OP 84*, C-3/12, 29 punktą).

57 Taigi Reglamento Nr. 343/2003 3 straipsnio 2 dalimi (vadinamoji „suverenumo“ išlyga) ir 15 straipsnio 1 dalimi (humanitarinė išlyga) siekiama išsaugoti valstybių narių prerogatyvas įgyvendinant teisę suteikti prieglobstį, nesvarbu, kuri valstybė narė yra atsakinga už prašymo nagrinėjimą pagal šio reglamento apibrėžtus kriterijus. Dėl papildomų nuostatų pažymėtina, kad jos valstybėms narėms suteikia didelę diskreciją (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *N. S. ir kt.* 65 punktą ir 2012 m. lapkričio 6 d. Sprendimo *K,* C-245/11, 27 punktą).

58 Taip pat Reglamento Nr. 343/2003 23 straipsnyje numatyta, kad valstybės narės gali dvišaliais pagrindais sudaryti savitarpio administracinius susitarimus dėl šio reglamento įgyvendinimo praktinių detalių; tokie susitarimai, be kita ko, gali būti dėl procedūrų supaprastinimo ir prašymams perimti arba atsiimti prieglobsčio prašytojus perduoti ir jiems nagrinėti taikomų terminų sutrumpinimo. Be to, Reglamento Nr. 1560/2003 14 straipsnio 1 dalyje (dabar – Reglamento Nr. 604/2013 37 straipsnyje) nustatyta, kad kai valstybės narės nesutaria, kaip taikyti Reglamentą Nr. 343/2003, jos gali pasinaudoti taikinimo procedūra, kurioje dalyvauja trys komiteto nariai, atstovaujantys trims su nagrinėjamu ginču nesusijusioms valstybėms narėms, bet pagal kurią net nenumatyta, kad turi būti išklausytas prieglobsčio prašytojas.

59 Galiausiai vienas pagrindinių Reglamento Nr. 343/2003 tikslų, kaip matyti iš jo 3 ir 4 konstatuojamųjų dalių, yra įtvirtinti aiškų ir veiksmingą būdą, leidžiantį greitai nustatyti už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingą valstybę narę, kad būtų galima garantuoti veiksmingą galimybę pradėti pabėgėlio statuso nustatymo procedūras ir netrukdyti siekiui greitai nagrinėti prieglobsčio prašymus.

60 Šioje byloje yra ginčijamas sprendimas, kuriuo valstybė narė, kurioje buvo pateiktas pareiškėjos pagrindinėje byloje prieglobsčio prašymas, nusprendė nenagrinėti šio prašymo ir šį asmenį perduoti kitai valstybei narei. Ši antroji valstybė narė sutiko perimti savo žinion pareiškėją pagrindinėje byloje taikydama Reglamento Nr. 343/2003 10 straipsnio 1 dalyje esantį kriterijų, t. y. kaip pareiškėjos pagrindinėje byloje pirmojo atvykimo į Sąjungos teritoriją valstybė narė. Tokiomis aplinkybėmis, kai valstybė narė sutinka perimti savo žinion, ir atsižvelgiant į tai, kas nurodyta šio sprendimo 52 ir 53 straipsniuose, prieglobsčio prašytojas tai, kad buvo pasirinktas šis kriterijus, gali ginčyti tik remdamasis tuo, kad toje valstybėje narėje sistemingai pažeidžiama prieglobsčio procedūra ir nesilaikoma prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų, o tai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog šiam prašytojui kils reali grėsmė patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *N. S. ir kt.* 94 ir 106 punktus ir 2013 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *Puid,* C-4/11, 30 punktą).

61 Tačiau, kaip matyti iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, niekas neleidžia manyti, kad taip yra nagrinėjamoje pagrindinėje byloje.

62 Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad Reglamento Nr. 343/2003 19 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip: tuo atveju, kai valstybė narė sutiko perimti savo žinion prieglobsčio prašytoją taikydama šio reglamento 10 straipsnio 1 dalyje esantį kriterijų, t. y. kaip prieglobsčio prašytojo pirmojo atvykimo į Sąjungos teritoriją valstybė narė, šis prieglobsčio prašytojas tai, kad buvo pasirinktas šis kriterijus, gali ginčyti tik remdamasis tuo, kad toje valstybėje narėje sistemingai pažeidžiama prieglobsčio procedūra ir nesilaikoma prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų, o tai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog tam prašytojui kils reali grėsmė patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Chartijos 4 straipsnį.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

63 Kadangi kiti du prejudiciniai klausimai pateikti tam atvejui, jei būtų atsakyta, jog prieglobsčio prašytojas turi teisę reikalauti, kad būtų atlikta už jo prieglobsčio prašymo nagrinėjimą atsakingos valstybės narės nustatymo kontrolė, į juos atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

64 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (didžioji kolegija) nusprendžia:

2003 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 343/2003, nustatančio valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio vienoje iš valstybių narių pateikto prieglobsčio prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijus ir mechanizmus, 19 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip: tuo atveju, kai valstybė narė sutiko perimti savo žinion prieglobsčio prašytoją taikydama šio reglamento 10 straipsnio 1 dalyje esantį kriterijų, t. y. kaip prieglobsčio prašytojo pirmojo atvykimo į Sąjungos teritoriją valstybė narė, šis prieglobsčio prašytojas tai, kad buvo pasirinktas šis kriterijus, gali ginčyti tik remdamasis tuo, kad toje valstybėje narėje sistemingai pažeidžiama prieglobsčio procedūra ir nesilaikoma prieglobsčio prašytojų priėmimo sąlygų, o tai yra rimta ir pagrįsta priežastis manyti, jog tam prašytojui kils reali grėsmė patirti nežmonišką ar žeminantį elgesį, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 4 straipsnį.

Parašai.